

Бъ пеле идеї политиче, къ привидѣ маї вѣрѣос ла монархія азстриакъ.

(Диктеере.)

Оаменилор ле къшѣѣ де къцѣва ані а дори пѣлѣмаї, чї а шї конлѣкра дїа тоате пѣтерїле ла планѣ десѣїндѣрїї монархїї азстриаче. Съ жѣдекъм ачест план къ съце рече, фѣрѣ нїчї зѣ интерес де нїстѣ саѣ рѣсѣвѣаре, адїкъ към зїче Тацит: sine ira et studio.

Треї сѣнт элементе прїнціпале лѣкрѣтоаре спре десѣїндѣреа монархїї азстриаче къ алѣнгареа касеї домоїтоаре. Чел дїнтѣ есте репѣвѣлїканїстѣл, каре прекъм воїеще рѣстѣрѣареа тѣтѣрор тронѣрїлор ашеа пѣ кръцѣ нїчї пѣал монархїї азстриаче, чї стѣ съ факѣ о провѣ, о черкаре, арѣлкъ о семїндѣ пѣ вѣ пѣтѣѣѣ каре нїчї одатѣ пѣ о маї авѣсе дї сївѣл сѣѣ, къчї попоарѣле азстриаче пѣ аѣ дїн векиѣе нїчї о сѣвенїре репѣвѣлїканѣ, еле, глоателе сѣнт монархїиче пѣлѣ шї дї лїтѣрѣїїле лор. Де ачї врѣшевѣѣ пѣмаї атѣта, къ де ва реешї репѣвѣлїканїстѣл деасѣпра, попоарѣле азстриаче вор тревѣї сѣ треакѣ неапѣрат прѣсте тоате перїоаделе дѣнорїкошате але револѣцїїнїї францозецїї, адїкъ еле тревѣе

сѣ стѣа гата а пота дї вѣї де сѣѣѣе чел дї дїа пѣ 10 — 15 ані дѣпѣїѣте, іар злїтїарїѣл ресѣлѣат мїѣтеа отѣевѣскѣ пѣл поате прѣведѣа.

Ал доїлеа элемент есте чел цѣрмаї, патрїот ентѣсїаст, каре спре а фаче о Цѣрмаїѣ зпїтѣ шї таре вреа сѣ спарѣ пѣ Австриа, пентрѣ ка сѣ поатѣ дѣтѣрѣпа дїн еа къ Цѣрмаїа пѣ Архїдѣкѣтѣл Австриїї, Боѣмаїа, Карїѣтїа, Салдѣвѣрг, Тїролѣл. Ачѣї пѣмдї се пѣн іарѣш. дѣ перїкѣл де а пѣрта рѣсѣвоїс саѣ къ касѣ азстриакѣ, саѣ ла дѣтѣтпѣларе де пѣпорочїреа ачестеїа къ Рѣсїа дѣтреагѣ, кареа орѣл пѣ веде ачест адеѣвѣр, дѣдатѣ че ар къдеа Австриа, пѣ ар мїпсї ашї траѣе кордоѣл сѣѣ дела Дандїдрепт ла Трїест, дї кът тестамѣнтѣл лѣї Пѣтрѣ І. нїчї одатѣ пѣ сар фї пѣтѣт дѣѣїнда маї зшор шї маї пѣ неащептате дѣкът токѣта прїн апѣперѣа Австриїї. Дѣосѣ шї атѣлчї ар тревѣї сѣ стѣм гата ла зп рѣсѣвоїс де маї пѣлѣдї ані къ Еѣропа дѣтреагѣ, шї злїтїѣл ресѣлѣат іарѣш чїе сѣл прѣваѣл!

Ал треїлеа элемент саѣ маї вїе треї элементе зпїте спре а десѣїнда пѣшїта монархїѣ сѣнт полонїї, маїгарїї, італїанїї, фїекаре къ ал лор интересѣ дї парте спре а рѣтѣлеа інѣпѣдендї. Исто-

ria mai vece și cea mai nouă și cea povăstărie ne dădea prea de ajuns că problema ce voiesc a o deslega acele trei popoare, pentru cele ce, și cel puțin pe în акъта е неспречъ de греза, ба токма не сте пѣтіндъ. Възърм ла ап. 1846 кѣм аристократіа галиціанъ същедеръ ші кѣм еа ла преа скѣрт тѣм ѳъ свѣдѣтъ, кѣчи скѣлареа нѣ аѳлѣ сѣмпатіі ла попор. Дар възърм естѣм кѣм Венето-Домбарзіі алаці кѣ чел маі врав dominatoris din Italia кѣ Карол Алберт дѣпъ о лѣптъ кѣмплітъ de trei лѣпн рекъзъръ ла свѣнере кѣтръ Австріа. Астѣзі прѣвѣм ла опѣтелѣе магіарѣлор каріі, кѣм de атѣтеа орѣ декларѣ Кошѣт, кіемаръ ші не драчі ла ажѣторѣ. — Че дѣкеіем de ачі? Дѣбъ адевърѣрѣ: Дѣтѣ кѣ ацеле попоръ дѣкъ нѣ ера дѣствѣ de тарѣ нестръ чѣеа че кѣвта, адѣкъ тоталъ independingъ, ші адѣа кѣ сѣмпатііе Европѣі лѣбере дѣкъ нѣ ера нестръ еле атѣт de тарѣ ка съ ле ажѣте кѣ тѣрѣ ші пѣтере, іар нѣ пѣмаі кѣ ворѣе фрѣшоасе.

Съ пѣнем ачі, кѣ тоате попорѣле ші тоате дѣмпрецізѣрѣіе сѣр зпѣ спре а кѣтропѣ о монархіѣ атѣт de дѣтѣнсъ кѣм есте ачѣаста: зрѣареа чѣеа маі de апроапе ар ѳі іаръш тот нѣмаі зп ресѣвел дѣперал, ал кѣрѣі капет асѣменеа нѣ се пѣоте прѣведѣеа. Ын попор, атѣт маі вѣртос о монархіѣ тарѣ de ар ѳі дѣкъ не атѣт de волпавъ, нѣшоаре дѣ пѣдѣне мѣнѣте ка зп individѣ, чі се лѣптъ, се трѣптеще, се дѣіаптъ, се дѣтоарѣ дѣкѣче дѣколо зѣчі de ані, мемѣрѣі, пѣрдѣіе і се десѣак кѣ дѣчетѣл, скѣрт прочѣсѣл торѣіі есте ѳоарте дѣделѣнг, ші парте тарѣ дѣвоіт de ресѣвелѣрѣ същедѣрѣсе.

Ърѣше орѣ че, вѣтѣма дѣтрѣварѣ дѣ

ачѣст хаос атѣт de ѳіорос съ о дѣдрѣпѣтѣм кѣтръ поі дѣшѣне: Карѣ есте кіемареа, карѣ дѣаторѣнѣеле поастрѣ дѣ ачѣсте кѣмплікѣчѣні атѣт de кѣмпліте ші перѣкѣлоасе? карѣ есте пѣсѣчѣнеа чѣтре. вѣе съ лѣзѣм поі ла кѣрѣвл еѣенімінтѣлор еѣропѣе? Ера тѣмѣрѣі дѣ карѣ патрѣіеле поастрѣ кѣмпѣніа греѣ дѣ вѣлапѣвл політѣк ал Европѣі, ѳѣсерѣ дѣсѣ ші алтѣле дѣ карѣ скѣзѣсерѣм апроапе лапѣлѣ політѣче. Че не адеѣем дѣн дѣбъ? Рѣспѣсѣвл ачѣстор дѣтрѣвѣчѣні атѣрѣнѣ дѣла деслѣгарѣеа алтѣіа: карѣ есте крѣдѣнѣда поастрѣ політѣкъ, сѣмѣолѣл пострѣ? Крѣдем дѣтро тоталъ прѣѣачѣре а статѣрѣлор ші а лѣкѣрѣілор, саѣ кѣ свѣт кѣндѣіѣне de а не асѣгѣра дѣплѣн лѣберѣта теа ші націо палѣтатеа сълѣтем дѣдѣствѣлаці а рѣмѣнеа дѣ легѣтѣнѣда політѣкъ дѣ карѣеа не аѳларѣм пѣвъ акѣм. — Съ есаміпѣм трѣкѣтѣл, съ кѣвѣзѣм дѣ вѣіторѣі ші съ не траѣем ачі преа вѣне сама кѣ поі дѣшѣне. Ка тѣне поітѣне поате съ се дескѣдѣ о діѣтъ провінѣіалъ ші алѣа дѣенералъ а монархіѣі дѣтрѣці, ла карѣ вѣм лѣа ші поі парте. Че прѣіпѣііі ші че пѣрѣрѣі вор дѣче аколо дѣпѣтаціі поітрѣі? — —

Спре а не ажѣта ла деслѣгарѣеа грелѣлор пѣостре дѣтрѣвѣчѣні маі адаѣцѣем зѣеле овсерѣвѣчѣні карѣ нѣчі дѣкъм нѣ трѣвѣе перѣвѣте дѣн ѣедѣре, нестрѣ ка съ нѣ не атѣціпм лѣзѣндѣне дѣпѣ есѣмплѣле алтора.

О Ыгарѣі independentъ свѣт кѣндѣіѣніе не карѣ ле дѣктѣсе естѣм парѣіа террорѣістѣкъ нѣчі дѣкъм нѣ се поате, нѣчі кѣ Австріа тарѣ, нѣчі кѣ ачѣеаш кѣтропѣтъ. Ачѣаста е о дѣкеіѣтѣрѣ дѣн крѣдѣнѣда'ні політѣкъ. Магіарѣі лѣсаці de сѣне

ка национе вор авеа се лэпта пэврerea кэ челеалате националитэди 4 милионе кэ 10 милионе ши кэ тоатэ инфлинда славорэсэ. Национеа магарь де ази джколо нэ маі е репрезентатэ прип аристократиа Бугариеі, кареа компэсэ ши корчитэ дин тоате националитэдиле се пэміа пэмаі зогвреаскэ, ворвѣа ши лэкра дж пэтеле Бугариеі. Не виіторік аристократиа нэ ва маі репрезента патриа, атэт маі пэдин национеа, чи фекаре национе се ва репрезента еа пе сине; прип ачeаста магаристэла дши перде тоатэ ваза ши преponderанца.

2. J—y, зпзл дин корифеі ітаііані каріі дж содіетатеа магарілор ши а полопілор воіеск а сфэрма пе Австріа зисе ла 8 Окт. дж зрма д епэртэріі джпэратэлі „Ноі пічі сьптем репэбликані, пічі конститэ: ционаліці пічі абсолвтіці, нэ де форма гьверніалэ ши конститэционалэ нэ пе пась піт ік; ноі джсэ сьптем ши вом рьшэнеа пэврerea ши дж вечі връжмані аі Австріеі.“ — Іатэ шэртэрісіре кэратэ, ка джкаі сь шім кэ чіне авем а фаче. Джсэ ноі ромьноі пэмаі ашеа нэ пэтем сімці пічі ворві, пентрэ кэ ноі нэ сьптем дэшмані днастілор пічі аі статэрілор, чи сінгэр аі деспотісэлі. Дакэ о днастік, зп гьверн, зп стат дши скімвэ система, сфере ши апэръ адеврата лівертате, лэсатэ де Дзећ пе сама оменіміі днтреці, атэчі ноі сьптем пріетіні сіпчері аі ачелэі гьвернэ ши статэ. B.

Артікул ал 5-леа ал трактатэлі дела Адріанополи,*)

Копіе Нро. 1.

„Прінціпатэріле Молдавіі, ши Вала-

*) Ноі ретінэрім ачест Артікул де трактат, пентрэ ка лэтеа сь кэпоаскэ атэт маі віне ши адеврат, пэпэ джкэт, ачелаш се калкэ токма акш дж зімеле поастрe. P.

хії, дж зрма зпії капітэлаціі пэіндэсэ сьпт сьзепанітатеа а джпалтеі Порці. Ши Россіеа асігэрінд ферічіреа лор; дши вор пэстра тоате привелегіэріле ши фолосэріле че лі саз дат, атэт прип капітэлацііле лор, кэт ши прип трактатэріле джкееате днтре амьндэб Кэрдзіле джпэрътеші. саз прип хатішеріфэріле date дж тэлте рьндэрі. Дрепт ачeеа ачесте Прінціпатэрі вор авеа словода лэкраре а релігілор, о десэвэръшітэ сігэрітате, о адміністраціе пе атэръпатэ националэ, ши о днтреагэ словозеніе а негодэлі. Кондіціле адьогате ла джвоіріле де маі пайнте че саз сокотіт дрепт тревзінчоасе спре а асігэра ачестор доаз Провінціі днтревзінцареа дрептэрілор лор, сьпт джсемпате дж осевітэла акт че сь амьтэреазэ пэ лэпгэ ачeаста. Каре сь сокотеше, ши сь ва сокоті ка о парте днтрэпатэ а ачестэ трактат.

Аз адеверіт Генерал Адцітант Кісілев
Аз тэлмэчіт Іанкэ Воінескэ.

Скоалеле попэларе дин Бэковіна*.)

Дин порочіре джзіоа де астэзі пэмаі есте тревзіндэ де а доведі кэ лэмінареа попэрялі есте чеа джтэ ши чеа маі імпортантэ даторіе а орі кэреіа окэртэріі че есте пэтрэпсэ де сьпценіеа кіемэріі сале. Дж кэпоцінда ачестэі петэгьдэіт адеврэ, стэ дж тімпэла де фадэомэчел вьлар маі сьс декэт джапінтеа періодэлі де ла марг вэръваціі де стат чеі маі джделепці ши маі пэтернічі. Лэмінареа по-

*) Скок дин жьрналэла ромьно-петшек Бэковіна, каре джсэ нэ пе вені пэмаі пэпэ ла Нр. 7

порълѣ есте дѣсъ кондиціонатъ прип дѣсвѣрѣа мѣжлоачелор де кѣлтъръ че съот date попорълѣ спре дѣнтревѣндаре. Челе маї де апроапе дѣн ачесте съот скоалеле попларе, каре съот а се лѣа дѣн прѣвѣре ка „мѣдѣларѣа чел дѣнтѣз шѣ чел маї импортант дѣн сѣстемѣа дѣнвѣдѣтѣрѣї пѣвлѣче“ кѣм кѣ дрепт ле пѣмѣще попл проѣкт министерѣал пентрѣ организація дѣнвѣдѣтѣрѣї. Немѣсврата дѣнпортѣндѣ, каре дѣн зѣоа де асѣзѣ претѣтѣндене се дѣ скоалелор попларе, вѣне дѣнтрѣачеаста, кѣ чеа маї таре саѣ чеа маї мѣкъ десѣвѣрѣше а лор се прѣвѣще ка зѣ масѣдав сѣгѣр дѣн жѣдекареа градѣлѣ кѣлтѣреї а компетентѣлѣ стат шѣ а мерѣтѣлѣ гѣверпѣлѣ сеѣ. Шѣ дѣн адеврѣ дакъ вом арѣка о окѣре кѣмпаратѣв асѣвѣра деосевѣтелор статѣрѣ стрѣне, вом афла ачеастѣ теорѣсѣе дѣн тотѣа адевератѣ. Кѣчѣ дѣкѣт вом гѣсѣ маї вѣне организате інстѣтѣвѣїле де дѣнвѣдѣтѣрѣ пентрѣ класеле маї де жос але сочѣтѣвѣдѣї, кѣ аѣта вом ведеа кѣ попорѣа стѣ маї сѣс пе скара кѣлтѣрѣї, шѣ кѣ кѣ аѣта маї лѣмѣпѣтѣоаре шѣ маї ізѣвѣоаре де прогрес есте шѣ окѣртѣвѣреа са. Англіа, Оланда, Свѣдѣра шѣ знеле дѣн статѣрѣле ѣертѣане аѣ дѣн пропорѣїе челе маї пѣтѣроасе шѣ маї вѣне скоале попларе. Дѣн потрѣвѣ аколо зѣнде ачесте съот маї пѣрѣсѣте, аколо афлѣм шѣ попорѣа чел маї дѣнапоїат, шѣ гѣверпѣа чел маї некапавѣл.

Акѣм есте дѣнтреварѣа кѣм есте организат ла пої дѣн Бѣковѣна ачест преа импортант рѣа ал інстрѣкѣдѣїе пѣвлѣче, адекъ сѣстемѣа скоалелор пѣвлѣче пе каре — дѣн лѣпса зѣдѣ мѣлѣдѣмѣтор презент — рѣзѣмѣ тоатѣ спѣранѣа пентрѣ зѣн маї вѣн

вѣитор а ачестеї некъзтате ѣерѣ, пентрѣ фортарѣа інтелектѣвалѣ шѣ моралѣ а попорѣлѣ кѣемат асѣзѣ ла ексѣрѣдѣїзѣа чѣлор маї импортанте дрѣтѣрѣї полѣтѣче, ла дѣнтрепѣлѣ пѣртѣшѣе а леѣїслаѣдѣїе шѣ а: шѣ пентрѣ о дѣнвѣзѣлѣтѣдѣїре фѣндѣменталѣ а трѣстелор дѣнтрепѣїзѣрѣї а чѣвѣлісаѣдѣїе поастре; кѣм ам дѣнтревѣндат дѣн ачеастѣ прѣвѣре тѣмпѣл де 33 де ані пачѣнѣї, вогатѣа фонд ал рѣліѣдѣїе менѣт дѣн парте пентрѣ ѣїнерѣа шкоалелор дѣн Бѣковѣна, шѣ несѣѣрѣшѣтеле рѣсѣрѣсе че спре ачеаста ле аре тареле стат дѣнтѣрѣтѣск? Кѣт саѣ фѣкѣт пѣлѣ акѣм, шѣ маї рѣмѣне чева де лѣкрат зѣкъ? Рѣспѣнсѣа пѣ се ва да де ла сѣне прѣн зѣрѣтѣоареа ексѣпѣсѣїе.

Бѣковѣна, каре дѣн апл 1775 аѣ трѣкѣт ѣела Тѣрѣѣа кѣтрѣ Австрѣа, шѣ каре аре о сѣвѣраѣдѣ де 190 мѣле кадѣрате кѣ 400,000 лѣкѣїторѣї, пѣлѣ ла апл маї сѣс пѣмѣт аѣ фост о парте дѣнтреѣїтоаре а прѣнѣпѣатѣлѣ Молѣдовеї, шѣ ѣар атѣт прѣн історѣа са, кѣт шѣ прѣн орѣїѣнеа шѣ лѣмѣва маїорѣїтѣдѣїе преponderante а поплѣаѣїе, есте о ѣеарѣ рѣмѣнеаскѣ. Дѣнатѣ дѣпѣ довѣндѣїреа са, дѣн апл 1776, прекъм шѣ маї тѣрѣїѣ де кѣтрѣ дѣнтѣрѣатѣа Іосѣф дѣн апл 1783, маї апої де кѣтрѣ дѣнтѣрѣатѣа Леопѣлд дѣн апл 1790, дѣн прѣвѣїреа деосевѣтелор сале рѣлаѣдѣїї, лѣмѣвѣ, паравѣрѣї шѣ обѣчеїзѣрѣї а лѣкѣїторѣїлор еї, деѣларатѣ де провѣнѣїе де сѣне стѣтѣтѣоаре, шѣ каре пѣмаї прѣн комѣна адмѣнѣстраѣїе, — дѣсѣ дѣпѣ спѣчѣалеле сале леѣдѣї фѣндѣментале — сѣ леагѣ кѣтрѣ Галѣїѣа, прекъм шѣ дѣн тѣмпѣрѣїле маї повеѣа аѣ фост де асѣмѣне дѣнтѣрѣїтѣ, — Бѣковѣна аѣ прѣїмѣт де ла дѣнтѣрѣатѣа Іосѣф II. ла апл 1786 Апрѣл дѣн 29, зѣн план пропрѣїѣ

de reglăciadie a sistemului teoretic, vicericheck și scolastic. Prin acesta săă хотърит ла капъл V. къ дп Бзковина партеа vicericheck (консistoriul) афаръ de дпвдцътэра реліціоасъ, пэ ва аваа пічі о дпрізрпоре аспра ашезеріі, організації ші прівегіеріі шкоалелор, чі къ ачесте vor атьрна пэмаі de локзріле політіче (§. 1. 7. 14 ші зрмъ) къ келтвеміле пептрэ сколіле дпн Бзковина дп деперал ші дэпре пэтінда фондълві реліціеі се vor траде дпн ачеста; (§. 4) къ се vor ашеза дп ораше ші тэргшоаре школі портале, пріачіпале ші дпнстале, дп тоате локзріле дпсъ vnde vor фі парохіі капітале саъ філіале, сколі трівіале пептрэ літвеле пепцеаскъ ші молдовінеаскъ (2. 3. 4. 18); ка дпвдцъторі се vor лза пэмаі оашені кэпоскъді къ ачесте доаъ літві, ші маі алес націоналісті (§. 8.) сколі пропаганде, ші дпдатъ че дппрецізррріле vor ерта ші сколі маі дппалте пептрэ літвеле латінь ші еллінь, ші вл лічевт; фпнд къ ачесте — че дпделеаптъ кэподпндъ а дппрецізрррілор дпн партеа лібералвлві дппэрат, дпкъ de пе тімпэл ачела, ші че контразічере дптре ачеле ші дптре сістемл пэзіт пэнь дп тімпзріле есте маі нове — vor ексерціа о іпфлвендіе шоарте фолосітоаре аспра дпвечіпацілор Молдовені ші алці стрыні, ші маі дпдеосъвві къ vor пэте адъче ші vor адъ че впеле, къ тіперішеа молдовінеаскъ ва вені дп Бзковина спре дпвдцътэръ.

Дэпъ ачесте саъ ші дпченвт къ дптемеіереа шкоалелор, ла каре дпнтъіі саъ ші оръндвіт дпвдцъторі кэпоскъді къ літвараптънеаскъ, ші саъ дпвдцат дп атъндоз літвеле: даръ ісправа дпн непорочіре наъ респзпс вічі ростітеі марінімоасеі іптенді,

пічі невоінделор ачестеіпровінціі. Къчі дп тотъл саъ органісат пэмаі дп Черпъдці ші дп Сзчеава къте о шкоалъ пріачіпалъ, порталъ ші трівіалъ молдовінеаскъ, пезрмъ о скоалъ de фете, дп Ръдъдці о скоалъ de пръвъ трівіалъ, ші пэмаі дп 34 алте локзрі сколі трівіале, — de ші Бзковина пэтэръ акъм 283 парохіі грекопезвіте, 20 vicericheck філіале de ачесташі реліціе 7 парохіі романо-католіче ші 14 капеланатэрі ші 2 парохіі греко-впите къ 12 капеланатэръ.) Дп тотъл дар 292 парохіі ші 46 vicericheck філіале, пе лъогъ каре съпт de лват дпкъ дп сеатъ ші комъпеле евангеліче ші ізраеліте че се свіе ла 20,000 de сволете.

Даръ ші ачесте пэдіне аша пэміте сколі націонале — фэръ а mentiona ші депералеле ліпзррі пэп акъм а тэзрор de асеміне сколі ші дп алте провінціі — наъ респзпс, дп ачестъ даръ маі дпдеосебі, дп пічі дптр'о прівіре скопвлві лор. Къчі ші ачесте аъ фост преа пэдіп саъ пічі de кэп ла даръ фрекеатате de Молдовені саъ Рэтеві, de ші дп каталогэрі дптр'ен кіп дпшелътор, пэзрреа се арагъ вл пэтэръ дпсемпътор de школері, дпн каріі чеа маі таре парте пічі одагъ аъ влзвт вре о шкоалъ. Аша спре пілдъ ла локзріле молдовінеці, vedem ла Боіан къ 4141 лъквіторі дп фаптъ пэмаі 38 школері, ла Къмпэлзвг къ 4727 лок. пэмаі 62 ск.; ла Молодіакъ 2887 пэмаі 37; ла Чпдпн къ 2083 пэмаі 34, ла Къчпзрмаре къ 5373 лък. пэмаі 20 школері; кънд дпн потривъ локалітэділе пепцеці ші зогъреціі дпфъдошеазъ о старе твлт маі прііачіоасъ; пептрэ къ Фізрщентал къ 566 de лъквіторі аре 76 школарі, Карлсберг къ 646 л. 113 ск.; Алдрасфалва къ 1281 л. 111 ск. ші Ішеа-

шегіч къ 1750 локвиторі аре 176 шко-
лари.

Мотивъ ачестеі комплете нефрекпа-
търі а школор дн Бъковіна, аре при-
чїні атът ценерале кът шї спедіале.

Шпеле ідеї де стат. *)

Бървадії де стат се дошалъ токма
ка шї медїчїи. Чел маї харник медїк дъ
песте сїмтоте внде шїїнда са дл ласъла
дошїалъ, пентръ къ ачелеаш сїмтоте
ї се пар лві стрїеіне пе лъпгъ тоатъ лъ-
га са есперїїндъ шї богата літературъ ме-
дїкъ кареа дї стъ днтр'ажиторїв. Бърва-
твд де стат докъ пъ пъдеще маї алфелїх,
саѣ доар шї маї ръѣ, пентръ къ органи-
сърїе спїрїтвале шї матеріале ла попоа
ръ се деосївек днтре сїне маї твлт де
кът констїтвдіа трънтрїлор оменещї. Па-
толодіа анатомїкъ а статвлї стъ твлт
дндръптвд челеї медїче. Двпъ челе маї
фелїзрїте днчеркърї днтревареа: „каре
есте чеа маї ввѣѣ фортъ де „гввернаре
пїчі пъпъ астъзї пъ е деслегатъ. — Че
твлт аѣ костат ачеастъ десподаре шї пъ-
пъ акъта, къте пъ саѣ черкат пентръ
скопвд ачеста. Тоате шїїндеме фвсеръ сї-
літе а контрївї політїчеї; тоате їсаѣ жерт-
фїт, пїчі кїар мартїрї пъ їаѣ лїпсїт, къчї
пентръ ачееа кърсе сьнде твлт; къ тоа-
те ачестеа ла че ам ажвнс?, Ла пїще
шансе несїгъре, каре афаръ де кътева
лвзърї пъ пот сѣферї прова пїчі днпаїн-
теа мїндїї, пїчі дн фада пегїовїеї, шан-

се, каре пе лъпгъ вїне дшї аѣ местекатъ
шї о дозъ де ръвтате шї внде лїнїшоа-
ра кѣмпенеї пар се мїшкъ дїн мїжлок.
Плато претїнсе, ка фїлософїї сѣ гвверне
статвд. Дн рестїмп де добъ мїї де авї саѣ
фъквт тот фелївл де прове, дшїї зейї
прїодїї, рецїї, професїї шї локодїиторїї
лвї Хрїстос, ва токма шї дїїтоаре (me-
tresse) шї преодї спїрїтвалї шї alterego
пъртаръ кърта статвлї; пъпъ кънд авїа
свта а 18леа днченъ а лва ідееса лвї Пла-
то маї днтрадїнс. Днсъ кѣм реемї
къ еа: Орї къ Фрїдерїк фїлософвд дела
Sanssouci гввернъ ел къ фїлософїе? Нв.
Аша дар чїне сѣ гвверне статвд: „Прак-
тїчїї,“ зїк внїї, шї їатъ рѣтїна ванавсїанъ
стъ деасвпра. „Нв, теолодії;“ шї дода-
тъ се днгесїе дн сѣс тот фелївл де по-
пїме шї проклатъ анакронїсма че се
зїче „статвд крїстїан.“ Алдїї їаръшї зїк:
„лїбералїї сѣ гвверне.“ шї їатъ еї вїп къ
чеата, „оаменї ввнї, дар мвсїкандї рѣї,“
кѣм аѣ зїс Платен.

Дн Стателе констїтвдіонале, внде
лїбера мїшкаре а спїрїтелор аре лок ларг
дествд пентръ ка шї патїмеле сѣ поатъ
лвкра, есте маї греѣ а домїї вресте
фанте, декът сѣпт скїптрвд вней сїпгъре
їдеї, ал вней воїндї. Дечї шїїнда де стат
се остенї дествд спре а да внїї асемеіеа
стат пїще пвнтърї атръгътоаре (челтърїї,)
каре пе лъпгъ тоате фелїзрїтелеї їнтересе
сѣ кезъшвїаскъ пентръ регвларїтатеа ма-
шїнеї.

Кондїгїїле внїї асемеіеа ідеал ле ве-
дем дн кѣвъптвд лвї А. Thiers ростїт дн
ватера Депвтаділор ла 4 Окт. 1831. а-
тнчї кънд ера пе тапет кавса деовтїреї
Paılılor де тошченїре. Тот атъачї воръїнд
шї аналісїнд ел вна дѣпъ алта репввїка,

*) Шпеле дїн ачесте вѣвъдїї маї фвсесеръ їчї ко-
ло пѣвлїкате, пентръ пої днсъ токма акъ-
та тревзе ренедїте.

демократія, аристократія, регатъл саѣ монархія, апои монархія конституционалъ репрезентативъ (prin camera), деспре чеа дин врмъ зиче: Монархія конституционалъ е комплетъ; еа кзориnde дн сине знитатеа регатълѣ, спиритъл аристократіеі, віада ши енерѣія демократіеі. — Дьпъ къте щим деспре Тіерс дела Март. днкоче, се паре къ ел нічі пълъ астълї пв'ши преа скімвѣ ачесте идеі. —

Дн тоате щинделе с'аѣ днтъмплат смінтели, дн тоте афларъ оатениі сїстеме фалсе; днсъ пв'маі дн политикъ саѣ леѣіс, лаѣіе вате аша таре ла окї ліпса армоніеі дотре теоріе ши практикъ. Фізичіи хемичіи ши медичіи лъвръ прекъм кздетъ; еі пв'ши дндоапъ спиритъл лор къ тоте ачеле сїстеме фалсе пе каре леаѣ афлат пайташиі лор. Ачееа че лавъдъ еі дн фантъ, рефъзъ ши дн теоріе; о смінтеалъ доведітъ есте о пърере німічїтъ ши дескоперїреа знїі адевръ есте о вірвіндъ, кареа нічі одатъ пз се маі поате перде. Дар дн леѣіслаѣіе есте къ тотъл алфелїв. Дн щинда ачеаста пентръ чеі маі мълдї пз сънт нічі адеврърї, нічі рътъчїрї, чї еі аѣ пв'маі пърерї ши преждече; еі се тіръ дн теоріе де ачееа че дн фантъ лавъдъ; — ачї домнеѣе сїнгъръл адевръ посітїв: кѣмкъ лъврареа врмеавъ преа пар дъпъ идее.

— Les injures passent, les idées seules restent. Benthami. Дн тімпъл десватерїи асвпра леѣіи де рефортъ кзноскътъл лорд Brougham пентръ тръпїтоареле сале квинте фз мвстрат де кътръ каса днтреагъ а перїлор; дар спре мълдъмітъ ле дъдѣ вн епїтет, че пз кред съл фїе маі лват дела чїнева. Brougham ле зиче дн фаѣъ ла тодї къ сънт ѳменї де німік (canailles).

„Еѣ перѣ ачеаста,“ зиче ѳдатъ лорд Roden, каре кредеа, къ лордъл Brougham пз ш'аѣ доведїт зича. Дар Brougham дї ре'лтѳрсе: „Нътъръл поате зиче пз, еѣ днсъ зїк аша, ши ачест аша ал меѣ дн воїѳ доведї. — „Фоалеле востръ е зевл вострѣ!“ зиче пв'мітъл лорд кътръ епїскопїи карїи шед дн парламент. Алтъдатъ іаръш кътръ двчеле де Buckingham: Пре леѣеа меа еѣ пз мерг прїо вордеїеле (de к-ве) пе знде мерѣї дъмпнеата ши пої пз вем дин ачелаш пъхар.“

Че ві се паре, кѣм ар свпа ачестеа дн орї каре алтъ камеръ Европеалъ токма съсе потрївеаскъ ка обл къ оѣ! Ар пв'теа днрїдї асемеенеа компліменте ши алѣїи? фоарте аневоїе. — Ши тотъш пре леѣеа меа, квинтеле лѣї Brougham свпъ фоарте класїче ла тодї ачеїа карїи аѣ чїтїт фїліпїчеле лѣї Чїчеро, кзввптъл ачествїа асвпра лѣ Пїсо, Антопїѣ ши алтеле ка ачестеа але върваѣїлор класїчї дн ве кїме, еі пз се вор тіра де асемеенеа еспресївнї грѳсе, дндатъ че еле вор фї адевррате, пентръ къ дакъ сънт мїочвнї ши калъмпнї, атъчї мерїтъ кзатът маї аспрѣ а фї педепсїте.

Di n Arad.

Фъшчїоареле днтпъртъшірїлор а 2-а ши а 3-а лесїконале де кътева съптъмънї зак дн Arad; де знде, пентръ твръврърїле че се пв'свъръ аколо, пз се пв'търъ днпръѣїа прїо Бънат, Ъогарїа, ши Ардеал. Дечї Домнїи кзлегъторїи ачеїа, карїи пентръ челе маі де мълт ешїте кърдї фъкъръ самъ, сѣ аїбъ ввпътате апъме аї

директа дѣлъ емо пре трекѣторіи prin
 Arad din пѣрцие самѣ спре рѣдикареа ши
 депъртареа лор. Рещандионари лор клег-
 гѣторі, пѣлъ че нѣ вор дѣпѣка челе
 трекѣте, нѣ ли съ ва дѣкреде ници тѣ-
 кар о фѣшчиоарѣ. Аша ши domni авона-
 ции чеи че се din de цѣрѣл Арадѣлѣ дѣ
 тоатъ оара ле пот рѣдика дела А. Гавра,
 ка дела клегѣторѣл лор, дар нѣмаі а-
 шеа, де вор тримите кѣ о кале ши вані
 пентрѣ доао фѣшчиоаре кѣте 1 ф. 20 кр.
 арц. адекъ 40 кр, пентрѣ зна, кѣ тимѣ-
 ріе ачесте критиче де авѣта, ши дѣтѣм-
 плѣріе неплѣкѣте челе трекѣте пре едї-
 торѣл ачеста нѣл іартъ а пѣши адмїнѣтре-
 леа. Апоі чел че вреа съ плѣтеаскъ о-
 менешѣ, нѣ се ва тѣниѣ пентрѣ ачѣастъ
 рѣпосаре де кредит, чи дѣкъ се ва дѣ-
 вѣкѣра де дѣтродѣчереа ordinea; чел то-
 роз, свѣресе, ши месене дѣ цѣрѣа лѣі
 Dѣтнезеѣ съ оім нѣмаі поі де поі. Ва-
 ниі антидѣпаді се сокот пентрѣ фѣшчиоа-
 реле din зртѣ Шинкаіоклаініане ши Ле-
 сікопале. Фѣшчиоареле кѣтрѣ пѣрцие
 челе маі депѣртате кам де тѣлѣшор сѣнт
 тримісе; чи нѣмаі ла Бѣкѣрѣці нѣ, din
 кава неѣіндіі де фацѣ а Дѣлѣ Лавреанѣ
 клегѣторіѣлѣі де аколо, кареле орї знде
 де praesenti се аѣлѣ, есте рѣгат съ айѣ
 вѣпѣтате пентрѣ ачеі domni а деснедека
 лѣкѣл ачѣста. Знде саѣ дѣтѣмплат чева
 скѣмбаре дѣтре прѣнѣтѣранді, franco
 съ ті се арете. Фѣшчиоареле лѣсікопале
 неѣндѣте din 1а дѣпѣртѣшіре недѣтѣр-
 зиат се тісе ретрїмітѣ; нѣмаі челе din
 Іаші, Бѣкѣрѣці ши Чѣрѣвѣдѣ маі пот
 кѣтва рѣтѣнеа.

Тоді Дниі редакторі сѣнт рѣгаді пѣ-
 трїе ачѣстеа але пѣвлїка дѣ повелеле
 самѣ. Дат дѣ Арад дѣ 30 Октомѣріе 1848.
 prin Александрѣ Гавра.

ФАБЪЛЪ,

Пажора ши Делѣінѣл.
 Din о веститѣ повѣлѣ відѣ,
 Че'н Адриатїк дѣи авѣа фор,
 Се рѣмедїсѣ одїноіарѣ
 Делѣінѣл аѣер кѣтрѣ Босфор.
 Кѣ рѣпѣжне д'аїчі трекѣсе,
 Ши'н Понтѣл-Еѣксїн саѣ ашѣзат;
 Prin Істрѣ фалнїк спре порд депарѣ
 Пѣла Бѣгѣ токмаі аѣ кѣнѣрат.

Орї че аѣѣвїі дѣ ста'н протївѣ
 Кѣ дїндїі конїчі іаѣ тот гонїт,
 дѣкѣт пре маре-флѣвїі ши рїзрї,
 Ерозл пострѣ, тѣлѣт аѣ domnit.

Еатѣ к'одатѣ фалконѣл варвар
 Не ачеле локѣрї саѣ арѣтат,
 Ши кѣ Делѣїніі касѣсе'тѣвнѣ
 Маі не тоді нѣвї іаѣ вотегаз

Дѣ алор леѣе; дар че не пасѣ
 Кѣ се'нрѣдїрѣ еї дѣтре еї?
 Съ шїм аѣѣта кѣм кѣ стрїнїшї
 Ши'нтрѣ анїмале сѣнт фѣарѣ реї.

Пажѣра аста аша кѣ'нчетѣл
 Din Понтѣл-Еѣксїн аѣ тот гонїт
 Не'ал еї кѣтѣтрѣ; нѣмаі дѣ Істрѣ
 Ка съ дѣоате л'аѣ тѣрѣїніт.

Еарѣ дѣ зртѣ кѣ фаза лѣвнї
 Фалконѣл варвар кѣнд саѣчетгат
 Дѣкѣлѣкѣнд рїзрї фѣр де дрепѣтате
 Не Делѣїніі фѣарѣ іаѣ стрїнѣгорат;

Маі апоі дѣсѣ, кѣнд кѣ л'еї рѣдѣ
 Ши кѣї іѣвѣде дѣкредїнѣа,
 Кѣнд кѣ тотеле ка съ стѣрѣеаскъ
 Новїла відѣ амерїнѣа;

Се дешѣнтарѣ Делѣїніі тѣндрї
 Din сомнѣл тордїї, знде зѣчеа,
 Ла тоді вечїніі ка сѣї аѣѣте
 Кѣ стѣрѣїнѣдѣ акѣм череа.

Ши дѣ зпїре манїніі нецї
 Не зїнѣл Нѣнтѣн да'каѣ рѣгат
 Арїнї цїгантїчі а а'стеї насерї
 Дѣ о клїпїре лѣаѣ фѣлѣерат;

Пѣн дѣ пѣстїзрї кѣ'са Трїдїнатѣ
 Пажора гравнїк аѣ дѣтѣрїт,
 Дѣторѣкѣнд еарѣшї повѣлѣ відѣ
 Апеле кѣте ісаѣ рѣнїт. . .

„La maї тѣлді ар аѣѣта
 Не Делѣїніі а іміта.“

Іашї, 15 Марѣіе 1844.